

*Leyla GƏRAYZADƏ*  
*Filologiya elmləri namizədi, BDU-nun dosenti*

## MƏNƏVİ DAYAQ

Abuzər müəllimin adı çəkiləndə, onu tanıyanların gözü qarşısında ilk öncə Azərbaycanda kitabxanaşünaslığın inkişaf yolu, bu yolu, onun hüdudlarını genişləndirən bir mütəxəssis, alim, cəfakəş, elm fədaisi canlanır. Mənim üçünsə bu şəxs onu yaxından tanıdığıma görə, həm də müəllimlər müəllimi, xeyirxah və təmənnəsiz bir pedaqoq, mahir tərbiyəçi, əsl ziyalı, geniş qəlbli, zəngin dünyagörüşlü, öz məktəbi olan elm xadimidir. Mənalı ömrünün az qala yarım əsrini maarifə, kitabxanaşünaslığa həsr etmiş Abuzər müəllim beləcə gəlib zirvəsində dayandığı həyat yolunun 70-ci pilləsinə çatıb. Bəli, bu il dekabrın 25-də o, ömrünün 70-ci ilini qeyd edəcək.

Mən də 70 ilin enişli-yoxuşlu yollarında heç zaman büdrəməyən, öz ağı və zəkası, iradə və mətinliyi sayəsində istədiyinə nail olan Abuzər müəllimin ömür kitabını oxucular qarşısında səhifələmək istəyirəm.

Abuzər Ali oğlu Xələfov düz 70 il əvvəl qədim Oğuz yurdunda - Qərbi Azərbaycanın Göyçə mahalının Cil kəndində həyata göz açmışdır. Orta məktəbi bitirəndən sonra bir müddət doğma kəndində kolxozda işləmiş, 1946-cı ildə «Böyük Vətən müharibəsi illərində (1941-1945) rəşadətli əməyinə görə» medali ilə təltif olunmuşdur.

Sonra da onun Bakı həyatı başlayır. Ali təhsil almaq, elmin dərinliklərinə baş vurmaq həvəsilə paytaxta gələn gənc Abuzər o zamankı ADU-nun filologiya fakültəsinin kitabxanaçılıq şöbəsinə daxil olur. 5 il sonra ali məktəbi müvəffəqiyyətlə başa vurur və onu elə orada müəllim kimi saxlayırlar. Gənc müəllimin qarşısında bu ali məktəbdə geniş üfüqlər açılır. Elmi biliklərə, ilk növbədə kitabxana işinə, respublikamızda onun inkişafına böyük həvəs və maraq gö-

stərən Abuzər müəllim bütövlükdə həyatını bu sahəyə həsr edir. Tükənməz enerji ilə çalışır, üzərində işləyir. 1962-ci ildə namizədlik, 1975-ci ildə isə doktorluq dissertasiyalarını müdafiə edir. 1978-ci ildən universitetin professorudur. O, 25 il kitabxanaçılıq fakültəsinin dekanı işləmişdir. 1963-cü ildən isə həm də kitabxanaşünaslıq kafedrasının müdürüdür. Onu da fəxrlə qeyd etməyə dəyər ki, Abuzər müəllim keçmiş SSRİ məkanında kitabxana işinin tarixi sahəsində də ilk elmlər doktoru kimi şöhrət qazanmış və Azərbaycan kitabxanaşünaslıq elmi məktəbinin əsasını qoymuşdur.

Professor A.Xələfovun respublikamızda kitabxanaların keçdiyi inkişaf yollarını araşdırmaq sahəsində gördüyü işləri sadalasaq, böyük bir siyahı alınar. Təkcə onu demək kifayətdir ki, Abuzər müəllim 130-dan çox elmi əsər, dərslük, dərs vəsaiti və monoqrafiyanın müəllifidir. Əsərləri Azərbaycan və rus dillərində çap olunmuşdur. O, eyni zamanda 40-a qədər dərslük və dərs vəsaitinin, tədris-metodik materiallarının tərtibçisi, müəllifi və redaktoru olmuşdur. Azərbaycan Ensiklopediyasının elmi məsləhətçisidir. O, hələ 1984-cü ildə SSRİ Ali və Orta İxtisas Nazirliyi tərəfindən təsdiq edilmiş ölkə universitetlərinin kitabxanaçılıq fakültələri üçün tərtib edilmiş tədris planının müəllifidir. Pedaqoji fəaliyyəti ərzində professor A.Xələfov hazırda respublikamızın kitabxanalarında fəaliyyət göstərən 5 mindən artıq yüksək ixtisaslı kitabxanaçılar ordusunun müəllimi olmuşdur.

Professor A.Xələfov elmi-pedaqoji fəaliyyətlə yanaşı, fəal ictimaiyyətçi kimi də tanınır. 50 ildən çoxdur ki, istər universitetdə, istərsə də respublikada və keçmiş SSRİ məkanında elm, təhsil, kitab və kitabxana işi ilə bağlı müxtəlif məsul vəzifələrdə fəallıq göstərmişdir.

Onun 50 ilə yaxın elmi, pedaqoji fəaliyyəti dövlət tərəfindən yüksək qiymətləndirilmişdir. 1969-cu ildə «Əməkdar mədəniyyət işçisi» fəxri adına, daha sonra «İşdə əla məvəfəqiyyətlərə görə» döş nişanı, «N.Krupskaya medalı»,

BDU-nun 80 illiyi bayramında respublika prezidentinin fərmanı ilə «Şöhrət» ordeni ilə təltif olunmuşdur.

Mən də Abuzər müəllimin qayğı və xeyirxahlığını daim üzərimdə hiss edən 5 mindən çox tələbədən biriyəm. İlk dəfə bu nəzakətli və mehriban, həlim və sadə insanla tanışlığım 1964-cü ildə başladı. On da məlum edim ki, o vaxta kimi bizim 1937-ci ildə Qərbi Azərbaycandan Qazaxıstana sürgün edilmiş ailəmiz xeyli müsibət çəkmişdi. Mən də 1947-ci ildə orada anadan olmuşam. 1959-cu ilə qədər sürgündə yaşamışım. Sonra bəraət aldım, oradan Bakıya qayıtdım və məskunlaşdım. Yeni şərait, yeni adamlar. Bizim ailə ilk dəfə akademik Həsən Əliyevin qayğısı ilə əhatə olundu. Rəhmətlik Zəkifə xanımın maddi və mənəvi dayaqını heç vaxt unutmaq. Bu nəcabətli qadının necə də böyük ürəyi vardı. İnsan bu qədər xeyirxah, əliaçıq olarmış!

Bir də bəxtim onda gətirdi ki, qəbul imtahanı zamanı Abuzər müəllimə rast gəldim. Sən demə, tərcümeyi-halımla tanış imiş. Nə yaxşı ki, o, qəbul komissiyasının məsul katibi idi. Yaxşı yadımdadır. Həyəcanlı idim. Bu vaxt Abuzər müəllim başımın üstünü kəsdirdi. Qulağıma pıçıldadı: «Qara qız, həyəcanlanıb ürəyini sıxma. Sən universitetdə oxuyacaqsan, vəssalam!». Bu təsəllidən yaranmış sevinc məni kövrəltdi. Özümü ələ aldım. Və universitetin tələbəsi oldum. O vaxtdan neçə ilər keçib. Bu müddət ərzində Abuzər müəllimi həmişə özümə yaxın adam, həmdəm, etibarlı və qayğıkeş insan, doğma müəllim bilmişəm. Ən çətin vaxtlarda mənə mənəvi dayaq olub, köməyimə çatıb. Hazırda Abuzər müəllim ailəmizin ən yaxın adamıdır, ağsaqqalıdır.

Deyirlər, qəlbi təmiz və geniş olanlar çox yaşayır, həmişə nikbin ovqatda olurlar. Elə Abuzər müəllim kimi. Ona görə yaşı yetmişə çatsa da, gənclik həvəsilə çalışır, yazıb-yaradır. Hamının xeyir-şərinə yarayır. Axı bu və ya başqa məsələlərlə bağlı ona pənah gətirən, qapısını döyənlər çox olur. Abuzər müəllim isə heç birini naümid qaytarmır. Ən yaralı yeri Qarabağ məsələsi, Qərbi Azərbaycan problemi-

dir. Ona görə də tələbələrə öz tarixini dərinlən öyrənməyi tövsiyə edir. Ancaq Abuzər müəllim nıkbındır. Bildirir ki, artıq ermənilərin iç üzü açılıb, dünya onların məkrli simasını tanımağa başlayıb. Gec-tez Qarabağ azad olacaq, qədim Oğuz ɛllərinin əzəli sakinləri doğma yurdlarına qayıdacaqlar.

Təki belə olsun, Abuzər müəllim! Biz də sizin nıkbınlıyınıza şərik olub deyirik: növbəti ad gününüzü Şuşada keçirəsiniz, doğma Cil kəndinə dönə biləsiniz, doğmalarınızın məzari-şərifini ziyarət edə biləsiniz. Bir sözlə, yüz yaşayın, Abuzər müəllim!

